

УДК 351(075)

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО
ПАРТНЕРСТВА В ПРОЦЕСІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Гордієнко Лариса Юріївна,

к. е. н., доцент, доцент кафедри державного
управління, публічного адміністрування та
регіональної економіки

ХНЭУ ім. С. Кузнеця,

Головченко Дмитро Олексійович,

слухач магістратури

за спеціальністю «Державна служба»

ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Державно-приватне партнерство є дієвим засобом підвищення ефективності державного регулювання підприємницької діяльності. В Україні розвиток цього виду партнерства знаходиться на початковій стадії, яка заклала організаційно-правовий фундамент взаємодії державних партнерів з приватними партнерами та основі принципи державно-приватного партнерства на договірній основі завдяки прийняттю Закону України «Про державно-приватне партнерство» № 2420-VI від 01.07.2010 р. [1].

Серед вітчизняних вчених, які багато уваги приділяють теоретичним і практичним аспектам державно-приватного партнерства в Україні слід назвати Бойко О., Варнавського В. Г., Кублікова В., Павлюк К. В., Павлюк С. М., Полякову О. М. та інших. В той же час недостатньо освітлені питання застосування технологій державно-приватного партнерства в процесі державного регулювання підприємницької діяльності, що і обумовило мету даного дослідження.

Загальна ідеологія державно-приватного партнерства побудована на

відносинах рівностатусних суб'єктів – держави, суб'єктів громадянського суспільства та бізнесу, які можуть бути представлені різними інституційними структурами. Вихідним положенням сучасної теорії публічно-приватного партнерства є забезпечення надання якісних суспільно необхідних послуг [2].

У даний час публічно-приватне партнерство використовує різні технології, які знаходять своє застосування в різноманітних формах, основною з яких є договір на розробку та спільну реалізацію різного роду проектів, у тому числі на основі новітніх управлінських технологій, і в першу чергу – проектного менеджменту. Так, Міністерством економічного розвитку і торгівлі України розроблено рекомендації з питань підготовки проектів державно-приватного партнерства (ДПП) [3], які включають такі технологічні етапи:

1. Визначення проекту або об'єкта, який може зацікавити потенційного приватного партнера або інвестора.
2. Проведення аналізу ефективності застосування ДПП.
3. Підготовка техніко-економічного обґрунтування (бізнес-плану) проекту.
4. Підготовка пропозиції щодо здійснення ДПП згідно з затвердженою формою та подання її державному партнеру.
5. Підготовка та погодження конкурсної документації з визначення приватного партнера майбутнього проекту.
6. Підготовка проекту угоди державно-приватного партнерства.
7. Проведення конкурсу з визначення приватного партнера.
8. Підписання угоди державно-приватного партнерства між державним партнером та переможцем конкурсу.
9. Процедура вступу до прав управління проектом ДПП.

До найпоширеніших видів договорів державно-приватного партнерства належить договір про концесію. На сьогодні регулювання відносин концесії державного та комунального майна здійснюється Законом України «Про концесії», «Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг», «Про особливості оренди чи концесії об'єктів паливно-енергетичного комплексу, що перебуває у державній власності», «Про особливості здачі в

оренду чи концесію об'єктів централізованого водо-, теплопостачання і водовідведення, що перебувають у комунальній власності».

Концесія – це надання уповноваженим органом виконавчої влади чи органом місцевого самоврядування на підставі концесійного договору на платній строковій основі юридичній або фізичній особі права на створення та (або) управління об'єкта концесії, за умови взяття концесіонером на себе зобов'язань зі створення та (або) управління об'єктом концесії, майнової відповідальності та можливого підприємницького ризику [2].

Відмінною рисою концесії є те, що держава як одна зі сторін концесії володіє монополієм правом на певні ресурси або зайняття певною діяльністю. Існує безліч типів концесійних угод, найпоширенішими з яких є [4]:

BOT (Build – Operate – Transfer) – «будівництво – управління – передача». Концесіонер здійснює будівництво та експлуатацію протягом встановленого строку, після чого об'єкт передається державі.

BTO (Build – Transfer – Operate) – «будівництво – передача – управління». Концесіонер будує об'єкт, який передається державі у власність одразу після завершення будівництва, після чого він надається в експлуатацію концесіонеру.

BOO (Build – Own – Operate) – «будівництво – володіння – управління». Концесіонер будує об'єкт та здійснює наступну експлуатацію, володіючи ним на праві власності, строк дії якого не обмежується.

BOOT (Build – Own – Operate – Transfer) – «будівництво – володіння – управління – передача» передбачає, що концесіонер будує об'єкт, здійснює експлуатацію, володіє об'єктом протягом певного строку, після закінчення якого об'єкт переходить у власність держави.

ROT (Rehabilitate – Operate – Transfer) – «реконструкція – управління – передача». Ця схема аналогічна BOT, тільки замість будівництва нового об'єкта передбачена реконструкція існуючого.

DBFO (Design – Build – Finance – Operate) – «проектування – будівництво – фінансування – експлуатація». При такому підході вся відповідальність за

проектування, будівництво, фінансування та експлуатацію пов'язана воєдино та передана приватному партнеру.

В Україні існує така технологічна схема реалізації проекту на умовах державно-приватного партнерства (ДПП) [4].

1. Галузеве міністерство проводить аналіз ефективності здійснення ДПП та виявлення можливих ризиків, пов'язаних з його реалізацією в порядку, визначеному постановою Кабінету Міністрів України від 11.04.2011 р. № 384, та за результатами якого готує висновок.

2. Підготовлений висновок про результати аналізу ефективності здійснення ДПП галузеве міністерство надсилає: Мінекономрозвитку – на погодження; Мінфіну – для подання пропозицій.

3. Мінфін аналізує висновок галузевого міністерства на предмет можливих фінансових ризиків відповідного ДПП та доцільності надання державної підтримки із державного та місцевих бюджетів. Свої висновки Мінфін подає Мінекономрозвитку.

4. Мінекономрозвитку перевіряє висновок галузевого міністерства та розглядає висновки та пропозиції Мінфіну. У разі позитивного рішення Мінекономрозвитку надсилає галузевому міністерству погоджений висновок, який є підставою для підготовки рішення про проведення конкурсу з визначення приватного партнера. У разі непогодження висновку Мінекономрозвитку надсилає відповідне рішення галузевому міністерству з обґрунтуванням причин відмови.

5. Рішення про проведення конкурсу приймає Кабінет Міністрів України або уповноважений ним орган (ст. 13 Закону України «Про державно-приватне партнерство») на підставі позитивного висновку Мінекономрозвитку.

6. Для проведення конкурсу утворюється комісія у складі не менше семи осіб. До складу комісії включаються представники органу управління (галузевого міністерства), Мінекономрозвитку, Мінфіну, Фонду державного майна та Державного агентства земельних ресурсів.

7. Укладення договору в рамках ДПП здійснюється Кабінетом Міністрів України або галузевим міністерством (ст. 17 Закону України «Про державно-приватне партнерство»).

8. Контроль за виконанням договорів ДПП здійснюють відповідні галузеві міністерства та Мінекономрозвитку.

На регіональному рівні накопичується практичний досвід застосування ДПП. Так, в Харківській області при розробці стратегії розвитку області на період до 2020 року [5] запропонована інфраструктура підтримки розвитку підприємництва за такими напрямками основної діяльності: адміністративно-консультативна підтримка (здійснюється суб'єктами інфраструктури (СІ): фондом підтримки підприємництва; центрами надання адміністративних послуг; інформаційно-консультативними установами; громадськими об'єднаннями суб'єктів підприємництва; координаційними радами з питань підприємництва); процедурна підтримка (здійснюється СІ: бізнес-центрами; бізнес-інкубаторами; технопарками); фінансова підтримка (здійснюється СІ: лізинговими центрами; небанківськими ФК установами; інвестиційними фондами і компаніями; інноваційними фондами і компаніями).

Отже, в Україні як на загальнодержавному, так і регіональному рівні створюються умови для розвитку державно-приватного партнерства на основі застосування найкращих практик і технологій, що є підставою для підвищення ефективності державного регулювання підприємницької діяльності.

Література:

1. Про державно-приватне партнерство : Закон України № 2404-VI від 01.07.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>.
2. Гордієнко Л. Ю. Публічне врядування : навчальний посібник / Л. Ю. Гордієнко, С. В. Лукашев. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 388 с.
3. Державно-приватне партнерство [Електронний ресурс]. – Режим

доступу : www.Day_1_Panel_4_Ministry_of_Economy-pdf.

4. Бойко О. Державно-приватне партнерство: світовий досвід та перспективи реалізації в Україні [Електронний ресурс] / О. Бойко. – Режим доступу: <http://www.interlegal.com.ua/corporate/?p=383>.

5. Стратегія розвитку Харківської області на період до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ukr.net/?go=http%3A%2F%2Fkharkivoda.gov.ua%2Fdocuments%2F16203%2F1088.pdf>